

Maturitní zkouška profilové části - Český jazyk a literatura

Maturitní zkouška z českého jazyka a literatury v rámci profilových zkoušek má charakter **komplexní zkoušky** a skládá ze dvou částí, z **písemné práce** a z **ústní zkoušky**. Úspěšné složení komplexní zkoušky je podmíněno úspěšným složením obou dílčích zkoušek – písemné práce a ústní zkoušky. Výsledná známka na maturitní vysvědčení z českého jazyka a literatury je dána takto - **40 % hodnocení tvoří písemná část maturitní zkoušky, 60 % ústní část maturitní zkoušky**.

PÍSEMNÁ PRÁCE

Cílem písemné práce je ověřit, zda žák dokáže napsat souvislý, myšlenkově ucelený a strukturovaný text, zda se v něm dokáže vyjadřovat v souladu s jazykovými normami a zda umí funkčně nakládat s jazykovými prostředky a to zejména ve vztahu ke komunikační situaci nastolené v zadání písemné práce.

Minimální rozsah textu je 250 slov. Časový limit pro volbu tématu a vypracování písemné práce je **120 minut**. Žáci mohou používat **Pravidla českého pravopisu**.

Z **pěti zadání** stanovených ředitelem školy si žák vybere jedno. Zadání písemné práce je tvořeno názvem zadání, případně výchozím textem různého charakteru a dále způsobem zpracování, tzn. vymezením slohového útvaru nebo požadované komunikační situace. Zadání žák obdrží v tištěné podobě. Název zadání uvede do „archů“ (listů papíru orazítkovaných školou), které podepíše. V průběhu zkoušky žák může zadání změnit. Písemnou práci určenou k odevzdání žák zapisuje do podepsaného „archu“. Jeho součástí je i list, na nějž si může žák psát osnovu, koncept i poznámky, které však nebudou předmětem hodnocení. Text prokazatelně převzatý ze zadání se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce, a není ani předmětem hodnocení.

Text písemné práce se hodnotí ve třech oblastech a to vytvoření textu podle zadaných kritérií, funkční použití jazykových prostředků a syntaktická a kompoziční výstavba textu.

Kritéria hodnocení jsou:

I. Vytvoření textu podle zadaných kritérií

I. A Text odpovídá zadanému tématu

I. B Text odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému slohovému útvaru

II. Funkční užití jazykových prostředků

II. A Vytvoření textu z hlediska pravopisu a tvarosloví

II. B Výběr jazykových prostředků s ohledem na styl, přesnost označení, význam a šíři slovní zásoby

III. Výstavba větných celků, kompozice a soudržnost textu

III. A Výstavba větných celků a volba vhodných syntaktických prostředků

III. B Kompozice, členění textu, argumentace

Každé dílčí kritérium je hodnoceno body na škále 0-1-2-3-4-5, **maximální počet dosažitelných bodů za písemnou práci je 30** (6 kritérií x 5 bodů). Zkoušku konanou formou písemné práce vykoná žák úspěšně, pokud dosáhne minimálně 40% procentních bodů. **Hranice úspěšnosti** v bodech činí **12 bodů**.

Bodové hodnocení písemné práce z českého jazyka a literatury (tvoří 40 % hodnocení výsledné známky)

30 b. – 27 b.	výborný
26 b. – 23 b.	chvalitebný
22 b. – 18 b.	dobrý
17 b. – 12 b.	dostatečný
11 b. – 0 b.	nedostatečný

Během písemné zkoušky žák **nesmí opustit učebnu** (např. odejít na WC), vrátit se zpět a pokračovat v psaní, s výjimkou kdy předem doložil lékařskou zprávou vážné zdravotní důvody.

Žáci s přiznaným uzpůsobením podmínek

Žáci s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky mají podle závažnosti svého znevýhodnění právo na úpravu prostředí, navýšení časového limitu, obsahové a formální úpravy zadání zkoušek profilové části maturitní zkoušky, odlišnosti v hodnocení apod. a to na základě zprávy ŠPZ.

Žákovi podle § 20 odst. 4 věty třetí školského zákona se na jeho žádost prodlužuje doba konání písemné práce z českého jazyka a literatury o 40 %. Při konání písemné práce má žák možnost použít překladový slovník a Slovník spisovné češtiny.

ÚSTNÍ ZKOUŠKA

Žák je hodnocen v **6 oblastech**, nejvýše může získat **28 bodů** za celou zkoušku.

Čas, který je věnován jednotlivým částem ústní zkoušky, by měl odpovídat jejich podílu na bodovém hodnocení ústní zkoušky. **Zkouška trvá maximálně 15 minut.**

Bezprostředně před zahájením přípravy k ústní zkoušce si žák vylosuje číslo pracovního listu.

Příprava k ústní zkoušce trvá 20 minut.

V jednom dni nelze losovat dvakrát pracovní list ke stejnému literárnímu dílu.

Ústní zkouška se uskutečňuje **formou řízeného rozhovoru s využitím pracovního listu** obsahujícího úryvek z konkrétního literárního díla a výňatek neuměleckého textu.

Vzhledem k zadání zkoušky, kterým je literární dílo, by analýze uměleckého textu a charakteristice literárněhistorického kontextu měly být věnovány 2/3 celkové časové dotace (orientačně tedy 10 min) a analýze neuměleckého textu 1/3 celkové časové dotace (orientačně tedy 5 min). Poslední oblastí, v níž je žák hodnocen, je kritérium výpověď v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. Hodnocení žáka v tomto kritériu je založeno na jeho výkonu v průběhu celé zkoušky, žák může být hodnocen maximálně 4 body. Detaily procesu hodnocení jsou předmětem metodických materiálů.

Aby žák splnil ÚSTNÍ ZKOUŠKU Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY, musí dosáhnout **minimálně 13 bodů** a splnit všechny vnitřní podmínky hodnocení ústní maturitní zkoušky.

Pro ústní zkoušku z českého jazyka a literatury žák ve stanoveném termínu **předkládá vlastní seznam 20 literárních děl**, která si vybere ze školního seznamu literárních děl na základě následujících kritérií:

Světová a česká literatura do konce 18. století	2 díla
Světová a česká literatura 19. století	3 díla
Světová literatura 20. a 21. století	4 díla
Česká literatura 20. a 21. století	5 děl

Minimálně dvěma literárními díly musí být v osobním seznamu žáka zastoupena **poezie, próza a drama**. Seznam žáka může obsahovat **maximálně jedno dílo od jednoho autora**.

Žák odevzdá seznam řediteli školy nebo jím pověřené osobě **do 31. března**, v němž se maturitní zkouška koná, pro jarní zkušební období a do 30. června roku, v němž se maturitní zkouška koná, pro podzimní zkušební období. Neodevzdá-li žák do určeného data seznam literárních děl, losuje si u zkoušky pracovní list z pracovních listů ke všem dílům maturitního seznamu literárních děl pro daný obor vzdělávání.

Žák je s jeho obsahem seznamován již v průběhu celého studia na gymnáziu, seznam četby platný pro daný školní rok je dostupný na webových stránkách školy od září školního roku, v němž bude žák maturovat.

V průběhu zkoušky není žákovi dovoleno používat žádné pracovní pomůcky vyjma pracovního listu, obecné struktury ústní zkoušky a psacích potřeb. Pracovní list dostává žák až bezprostředně před zahájením přípravy k ústní zkoušce, tedy po vylosování čísla zadání, tj. pracovního listu.

K pracovnímu listu žák obdrží **Obecnou strukturu ústní zkoušky z českého jazyka a literatury**. S obecnou strukturou ústní zkoušky je žák seznamován během celého studia na gymnáziu, nejpozději však od září daného školního roku, v němž žák ústní zkoušku skládá.

Kritéria hodnocení

Žák při ústní zkoušce prokáže osvojení vědomostí a dovedností při analýze uměleckého textu a analýze neuměleckého textu. V průběhu celé zkoušky je hodnocena jeho výpověď v souladu s jazykovými normami a zásadami jazykové kultury. Analýza uměleckého textu a analýza neuměleckého textu se týká jednotlivých dílčích částí a oblastí hodnocení, které jsou dány obecnou strukturou ústní zkoušky, a žákovi jsou přidělovány body k jednotlivým dílčím kritériím na bodové škále **0 -1 -2 – 3 – 4**.

Pro celkové hodnocení ústní zkoušky **platí 2 vnitřní podmínky hodnocení**:

Vnitřní podmínky hodnocení	
1. podmínka	Žák musí získat z <i>analýzy uměleckého textu a literárněhistorického kontextu alespoň 4 body</i> . Pokud získá méně než 4 body , je za ústní zkoušku celkově hodnocen 0 body .
2. podmínka	Žák musí získat z <i>analýzy uměleckého textu alespoň 3 body</i> . Pokud získá méně než 3 body , je za ústní zkoušku celkově hodnocen 0 body .
3. podmínka	Pokud žák získá v některé z dílčích částí ústní zkoušky 0 bodů , může být v kritériu <i>výpověď v souladu s jazykovými normami a zásadami jazykové kultury</i> hodnocen maximálně 3 body .

Body za jednotlivá kritéria se sčítají a jsou přepočítány na známky dle uvedené stupnice:

BODOVÉ HODNOCENÍ	SLOVNÍ HODNOCENÍ	KLASIFIKAČNÍ STUPNICE
28 - 26	VÝBORNĚ	1
25 - 22	CHVALITEBNĚ	2
21 - 18	DOBŘE	3
17 - 13	DOSTATEČNĚ	4
12 - 0	NEDOSTATEČNĚ	5